



Ministerie van Sociale Zaken en  
Werkgelegenheid

Bijlage 2

# Stand van zaken Actieplan Brede Schuldenaanpak



In dit overzicht zijn de maatregelen opgenomen die het kabinet neemt om het aantal mensen met problematische schulden terug te dringen en mensen met schulden beter te helpen. Bestaande maatregelen uit de versie 2018-2019 zijn bijgewerkt en enkele nieuwe maatregelen, die ook in bijlage 1 aan de orde komen, zijn toegevoegd. Bij elke maatregel wordt vermeld welk departement eerstverantwoordelijk is en welke organisaties erbij betrokken zijn. In de kolom ‘stand van zaken’ staat in welke fase van uitvoering de maatregel zich bevindt. In de planning is aangegeven wanneer de actie afgerond zal zijn.

## Actielijn 1: Problematische schulden voorkomen

### 1a Inzetten op preventie en vroegsignalering

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Excessen in kredietverlening tegengaan zodat minder mensen in de problemen komen	De minister van Financiën verkent verschillende opties om interventies toe te passen in de leenomgeving, mede ter uitvoering van de motie van de leden Raemakers en Bruins. <sup>1</sup> In samenwerking met AFM wordt voor een experiment een interventie vormgegeven waarvan het gedragseffect wordt onderzocht in een leenomgeving. Verder zal de minister op basis van recente cijfers over percentages betaalachterstanden bij verzendhuiskredieten bezien of aanvullende maatregelen voor verzendhuiskredieten nodig zijn. Tenslotte onderzoekt het ministerie van Financiën in samenwerking met AFM een reclameverbod of andere juridische mogelijkheden tot consumentenbescherming bij flitskredieten. Rond de zomer stuurt de minister een brief om de Tweede Kamer te informeren over de voortgang op het beleidsterrein consumptief krediet. De minister van Financiën heeft de Tweede Kamer in januari 2020 bericht <sup>2</sup> over de aanpak van flitskredieten die worden aangeboden door buitenlandse partijen, de ontwikkelingen ten aanzien van de leenomgeving voor consumptief krediet, de rentepercentages bij gemeentelijke kredietbanken en de betalingsachterstanden bij verzendhuiskredieten. In mei 2020 is de Kamer bericht over een tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding van 14% naar 10%. Met deze tijdelijke verlaging wordt wettelijk geborgd dat alle kredietaanbieders redelijke tarieven rekenen aan consumenten. Een extern bureau zal onderzoeken of de maximale kredietvergoeding ook structureel kan worden verlaagd.	Financiën	Doorlopend
Gegevensuitwisseling faciliteren t.b.v. vroegsignalering in de gemeentelijke schuldhulpverlening binnen de kaders van de Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	Ter ondersteuning van vroegsignalering, betere dienstverlening en kortere doorlooptijden wordt de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gewijzigd. Op 10 maart 2020 heeft de Tweede Kamer de wetswijziging aangenomen.	SZW	Q3 2020

<sup>1</sup> Kamerstukken II 2018/19, 24515 nr. 470.

<sup>2</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-financien/documenten/kamerstukken/2020/05/19/kamerbrief-verlaging-van-de-maximale-kredietvergoeding>

Vroegsignalering door hypotheekverstrekkers	Vroegsignalering van schulden door banken en een mogelijk experiment met de uitwisseling van hypotheekachterstanden is in april 2020 besproken met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en de NVVK. De NVB bespreekt dit nu eerst verder met haar achterban.	SZW, NVB, NVVK	Q3 2020
Uitwisseling persoonsgegevens en privacy (UPP)	Een wijziging van de Wgs, Participatiewet, Wmo 2015 en de Jeugdwet is in voorbereiding. Hiermee wordt een grondslag gecreëerd om over domeinen heen noodzakelijke gegevens uit te wisselen. De internetconsultatie van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is afgerond. De reacties worden verwerkt. Daarnaast werkt BZK samen met gemeenten binnen het Programma Sociaal Domein aan twee sporen (gemeentelijke basis op orde en kennis- en expertiseplatform) om privacy bij gemeenten te borgen.	BZK, SZW, VWS, JenV, gemeenten	Q4 2020 indiening wetsvoorstel
Zo vroeg mogelijk in het proces interactie met burgers die een toeslag ontvangen	De pilots vroegsignalering bij gewijzigde inkomens of een gewijzigde opvangsituatie voor de kinderopvangtoeslag zijn in 2018 geïmplementeerd. Op basis van data-analyse attendeert de Belastingdienst Toeslagen structureel op meerdere momenten in het jaar burgers met het verzoek om hun inkomen of opvangsituatie te controleren en waar nodig aan te passen. In 2018 werden 220.000 notificaties over het inkomen en 28.000 notificaties over de opvangsituatie verstuurd.	Belastingdienst	Doorlopend
Het platform <a href="#">Wijzer in geldzaken</a> (initiatief van het ministerie van Financiën. Hierin bundelen partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid, onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten om verantwoord financieel gedrag in Nederland te bevorderen).	<p>Versterken financiële vaardigheden van kinderen en jongeren in het onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wijzer in geldzaken stimuleert financiële educatie in het primair en voortgezet onderwijs en mbo, zodat kinderen en jongeren vroeg leren omgaan met geld. Naast opname van financiële vaardigheden in het curriculum, stimuleert WIG docenten door het aanbieden van lesmaterialen, informatie en lestips via <a href="http://www.geldlessen.nl">www.geldlessen.nl</a>.</li> <li>• Tijdens de jaarlijkse week van het geld worden normaliter meer dan 5500 gastlessen gegeven. Ruim 20.000 klassen bestellen lesmateriaal, waardoor ca. 600.000 kinderen worden bereikt (in 2020 niet doorgegaan wegens corona).</li> </ul> <p>Gemeenten zetten steeds vaker de Week van het geld in om aandacht te besteden aan het lokale aanbod van interventies om de financiële vaardigheden van kinderen, jongeren én hun ouders te stimuleren, zowel op school als thuis. Daarnaast wijzen ze de weg naar lokale hulpinstanties voor bestrijding van armoede en schulden (op weg naar een schuldenvrije generatie). Voor de aanpak richting gemeenten werkt Wijzer in geldzaken samen met andere organisaties aan een nog verder te ontwikkelen 'wegwijzer lokale aanpak financiële vaardigheden'.</p> <p>Werkgeversaankpak: financieel fitte werknemers.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Er zijn gesprekken gevoerd met tientallen werkgevers;</li> <li>• Er is extra aandacht besteed aan laaggeletterde medewerkers, tijdens gesprekken en presentaties;</li> <li>• Diverse gemeenten hebben bijeenkomsten georganiseerd voor lokale werkgevers;</li> <li>• Bekendheid, bereik en gebruik van website voor werkgevers is vergroot, oa door een media campagne.</li> </ul>		Doorlopend

	<p>Website Wijzeringeldzaken.nl:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• per gebeurtenis (life event) tips om de financiële gevolgen te beperken</li> <li>• jongeren financieel bewust maken (18 worden, studeren, op jezelf wonen, werken, samenwonen etc)</li> <li>• digitale huishoudboekjes, geldzaken voor ZZPers, verwijzing naar 'offline' hulpvormen</li> </ul> <p>Onderzoek naar financieel kwetsbare groepen (voorjaar 2020)</p>		
Voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid in het vervoloprogramma "Tel mee met Taal"	<p>Het kabinet investeert voor de periode 2020-2024 bijna € 85 miljoen per jaar in maatregelen voor de aanpak van laaggeletterdheid bij volwassenen en leesbevordering en taalstimulering bij kinderen.</p> <p>Het vernieuwde programma richt zich de komende jaren op het maken van een merkbare slag richting een taalvaardiger Nederland. De rol van gemeenten daarin wordt versterkt, met extra middelen en een nieuw ondersteuningsprogramma. Nieuw in het programma is verder onder meer de aandacht voor digivaardigheden en betere monitoring van de resultaten.</p> <p>De volgende doelstellingen worden nagestreefd:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Méér mensen bereiken en meer een aanbod op maat, vooral de groep met Nederlands als moedertaal</li> <li>• De deelname aan, de kwaliteit en het effect van het cursusaanbod beter inzichtelijk en vergelijkbaar te maken</li> <li>• Investeren in kwaliteit en het opstellen van een kwaliteitskader</li> <li>• Alle gemeenten en steeds meer werkgevers en maatschappelijke organisaties doen mee.</li> <li>• Ambitieuze en effectieve aanpakken voor laaggeletterdheid in elke arbeidsmarktregio</li> </ul>	OCW, SZW, VWS, BZK samen met gemeenten en andere partners	Q4 2024
Campagne 'Kom uit je schuld'	Onderdeel van de Brede Schuldanaanpak is de campagne 'Kom uit je schuld', die zich onder meer richt op het doorbreken van het taboe op schulden en mensen wil stimuleren om tijdig hulp te zoeken als ze financiële problemen hebben. Zo kan voorkomen worden dat problematische schulden ontstaan.	SZW in samenwerking met leden Samenwerkingsverband Brede Schuldanaanpak	Q4 2020
Initiatieven beheer inkomsten en uitgaven	Een goed overzicht en beheer van inkomsten en uitgaven kan helpen om te voorkomen dat schulden ontstaan of groter worden. Diverse partijen hebben de afgelopen tijd initiatieven ontplooid op dit terrein en een aantal van de initiatiefnemers is met elkaar aan het verkennen of samenwerking mogelijk is en hoe die vorm kan krijgen. SchuldenlabNL is hierbij nauw betrokken.	Schuldenlab, diverse initiatiefnemers	Q4 2020
Financieel bewuste keuzes bevorderen	(toekomstige) ouders kunnen nu gebruik maken van de WerkZorgBerekenaar. Daarmee kunnen zij uitrekenen wat de financiële gevolgen zijn van hun ideale werkzorgverdeling en financieel bewuste keuzes maken.	OCW, WOMEN Inc., Nibud	Afgerond

## 1b Inzetten op een meer dienstverlenende benadering

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
In 1 keer goed	Voor 400.000 burgers heeft de Belastingdienst in 2018 zelf het inkomen aangepast en de betreffende burgers hierover geïnformeerd. Hierbij zijn inkomensgegevens gebruikt die bij de jaarovergang van 2017 naar 2018 nog niet beschikbaar waren. Deze burgers konden als ze dat wilden zelf de inkomensgegevens weer aanpassen. De werkwijze wordt gecontinueerd.	Belastingdienst	Doorlopend

## 1c Meer rekening houden met het 'doenvermogen' van mensen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Opnemen van aandacht voor doenvermogen/burgerperspectief in het Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving, de Aanwijzingen voor de regelgeving, de Schrijfwijzer voor de Memorie van Toelichting en in de Regeling Periodiek Evaluatie-overzicht	Alle acties afgerond behalve de Aanwijzingen voor de regelgeving (gaat mee in de 11e Wijziging, verwacht zomer 2019).	JenV, waar relevant samen met BIN NL en BZK	Q3 2020
De doenvermogenstoets wordt opgenomen in de Handleiding Uitvoerbaarheid- en Handhaafbaarheid (voorheen U&H toets) in het Integraal afwegingskader (IAK) voor beleid en regelgeving.	JenV en BZK zullen in samenwerking met departementen en uitvoeringsorganisaties nagaan hoe de implementatie verloopt in de beleidsontwikkeling. In 2019 heeft het UWV een doenvermogenstoets toegepast, onder andere op de regeling voor wajongers	JenV en BZK, samen met departementen, uitvoeringsorganisaties en Rijksbrede benchmark-groep	Afgerond Q3 2019
De bestaande 'Handreiking Behoorlijke en effectieve invordering van geldschulden' wordt geactualiseerd.	Loopt, afronding najaar 2020	BZK en JenV	Q4 2020
Ontwikkelde verbeteringen voor het invorderen van geldschulden (zoals de n.a.v. gedrags-wetenschappelijke inzichten verbeterde formulieren voor het invorderen van geldschulden) worden landelijk beschikbaar gesteld en uitgedragen.	Een op basis van gedragsinzichten in begrijpelijke taal herschreven invorderings-brief maakt deel uit van het koffertje met materialen waarmee de Direct Duidelijk Brigade overheidsorganisaties heeft uitgerust om aan de slag te gaan met begrijpelijke taal. Daarnaast zijn via het platform <a href="http://www.gebruikercentraal.nl">www.gebruikercentraal.nl</a> 300 in begrijpelijke taal herschreven brieven van de kredietbank landelijk beschikbaar gesteld.	BZK, SZW	Afgerond
Experimenten om het doenvermogen van studenten met studieschulden te onderzoeken.	Afgerond. De Tweede Kamer is in juni 2018 nader geïnformeerd door de minister van OCW. DUO start vanaf 2019 met persoonsgericht innen en past de resultaten van de experimenten toe in de reguliere dienstverlening.	OCW	Afgerond
Aandacht voor laaggeletterdheid (voorbeeld Belastingdienst)	De pilot is afgerond. Medewerkers vonden de pilot waardevol; ze herkennen laaggeletterdheid eenvoudiger en kunnen makkelijker het gesprek erover aangaan. Op alle balielocaties worden medewerkers getraind om met laaggeletterdheid om te gaan.	Belastingdienst	Afgerond

## Actielijn 2: Ontzorgen en ondersteunen

### 2a Schulden komen nooit alleen: inzet voor mensen met problemen op meer leefgebieden

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Eenvoudig maatwerk bij ingewikkelde problemen	Dit is een traject binnen het Programma Sociaal Domein en het bouwt voort op de ervaringen die in de City Deal Inclusieve stad zijn opgedaan. Doel is om de huidige complexe ondersteuning van kwetsbare burgers te vereenvoudigen zodat een stapeling van problemen en verdere verstrikking in de bureaucratie kan worden voorkomen. Daarmee wordt de dienstverlening en ondersteuning aan inwoners verbeterd en worden de kosten van de overheid teruggedrongen.	SZW, BZK, JenV, VWS en gemeenten	Q2 2020
Betere ondersteuning voor mensen met een licht verstandelijke beperking	In dit traject binnen het Programma Sociaal Domein zetten gemeenten en departementen zich in om de ondersteuning van kwetsbare groepen van mensen met een licht verstandelijke beperking te verbeteren.	VWS, SZW en gemeenten	Q4 2021
Aanpak IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid): met zeven gemeenten worden 100 kwetsbare jongeren aan het werk geholpen. Tegelijk wordt m.b.v. coaches gewerkt aan het terugbrengen van het aantal belemmerende factoren, waaronder schulden.	Met zes gemeenten worden 100 kwetsbare jongeren aan het werk geholpen. Tegelijk wordt gekeken naar het terugbrengen van het aantal belemmerende factoren m.b.v. coaches, waaronder schulden. Ongeveer 83 jongeren zijn naar werk of school begeleid. 42% heeft werk en 45% is terug naar school. Inmiddels wordt gewerkt aan deelname van een nieuwe groep van zeven gemeenten. Schulden blijven binnen de doelgroep een van de voornaamste criminogene factoren. Uit de tussen- rapportage blijkt duidelijk het succes van een coach. Daarnaast is de integrale samenwerking tussen gemeentelijke en andere diensten van cruciaal belang. Van de IPTA aanpak is een toolbox ontwikkeld.	JenV i.s.m. OCW, SZW, VWS en gemeenten	Q4 2020
Ontwikkelen van een persoonsgerichte aanpak voor mensen met ernstig verward gedrag bij wie sprake is van een hoog veiligheidsrisico	Hierbij staat de leefwereld centraal (multiproblematiek, inclusief schuldenproblematiek) en wordt gewerkt vanuit het principe 'doen wat nodig is'. JenV doet dit samen met zorg- en veiligheidshuizen in o.a. de steden Rotterdam, Den Haag, Amsterdam, Den Bosch en Alkmaar, Leiden, Utrecht, Sittard/Geleen en Alkmaar. Deze aanpak wordt breder in het land uitgerold.	JenV, VWS, VNG	Doorlopend
Verplicht financieel toezicht in het (jeugd)strafrecht	JenV onderzoekt op welke wijze verplicht financieel toezicht in het (jeugd)strafrecht het beste vormgegeven kan worden.  De veronderstelling is dat verplicht financieel toezicht in het strafrecht een bijdrage kan leveren aan het voorkomen van recidive, het innen van financiële sancties, het voorkomen van (verdere) schulden en een bijdrage levert aan een stabiele financiële situatie van betrokkene.	JenV	Q4 2021
City Deal Zorg voor Veiligheid in de Stad	Van de zes steden in deze City Deal richten twee stedelijke experimenten (Breda en Tilburg) zich op re-integratie van (ex)-gedetineerden. Aandacht voor schuldenproblematiek is een belangrijke basisvoorwaarde voor een geslaagde re-integratie. Wat betreft schuldenproblematiek gebeurt dit door in te zetten op een stabiel inkomen voor ex-gedetineerden met een bijstandsuitkering vanaf de dag van hun vrijlating (herleven bijstandsuitkering).	JenV i.s.m. SZW, VWS en BZK	Afgerond

<p>Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM)</p>	<p>Doel van het programma is om de lokale professional beter in staat te stellen om inwoners met complexe en urgente sociale problematiek beter en eerder te kunnen helpen over domeinen heen. Het gaat daarbij vaak ook om schulden.</p> <p>De aanpak bestaat uit interventies waar wetwijzigingen voor nodig zijn (een <i>time-out bevoegdheid</i> en een <i>overkoepelende wettelijke afwijkingsbevoegdheid</i>) en interventies die zonder wetsaanpassingen te realiseren zijn (<i>landelijk team voor doorbraak</i> van gestagneerde casussen, <i>informatiedelen en tuchtrecht</i> en een <i>overbruggingsprocedure</i> waarbij het accent op de zorg ligt).</p> <p>Daarnaast zijn er flankerende maatregelen beschreven gericht op <i>bestuurlijke afspraken, opleiding, certificering, communicatie, landelijk register maatwerkfunctionarissen</i>.</p> <p>Aanvullend is er van start gegaan met <i>praktijktoetsen met gemeenten</i> en landelijke uitvoerders om alvast zoveel mogelijk te werken in de geest van de voorgestelde interventies om ervaring op te doen en input te leveren voor de voorgestelde wetsaanpassingen.</p>	<p>SZW, VWS, JenV, OCW en BZK, UWV, CAK, DUO, SVB en CJIB, op onderdelen de Belastingdienst en gemeenten</p>	<p>Q2 2021</p> <p>De activiteiten die daarna nog nodig zijn (bijvoorbeeld wetsaanpassingen), zullen in de staande organisaties worden ondergebracht en uitgevoerd. Inwerkingtreding eventuele wetsaanpassingen Q1 2023</p>
--	---	--	--

## 2b Komen tot vernieuwende schuldenaanpak en verbeterd schuldhulpverleningstraject

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
<p>Afspraken ter uitwerking van de afspraken binnen het Interbestuurlijk programma (IBP) om problematische schulden te voorkomen en op te lossen</p>	<p>De volgende drie thema's zijn door gemeenten/VNG en het Rijk gezamenlijk opgepakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Voorkomen van problematische schulden, vroeg-signalering en incasso;</li> <li>• Sociale incasso; en</li> <li>• Bevorderen effectieve en integrale schuldhulpverlening en beschermingsbewind.</li> </ul> <p>Daarvoor is een gezamenlijke Actie-agenda opgesteld. De actie-agenda bevat concrete korte en middellange termijnmaatregelen gericht op het behalen van de gezamenlijke IBP-doelen.</p> <p>Een aantal maatregelen waaronder het vaststellen van bestuurlijke uitgangspunten schuldhulpverlening door de VNG is afgerond. Aan andere maatregelen, zoals de uitwerking van een kwaliteitskader voor de schuldhulpverlening wordt nog gewerkt.</p>	<p>Rijk, gemeenten, VNG, Manifestpartijen</p>	<p>Q4 2021</p>
<p>Onderzoek naar (ex-) dak- en thuisloze jongeren en schuldenproblematiek</p> <p>Overzicht van het incasso-proces en van de mogelijkheden voor maatwerkdienstverlening die diverse uitvoeringsorganisaties van de rijksoverheid aanbieden, waaronder mogelijkheden om individuele betalingsregelingen te treffen.</p>	<p>Onderzoek is afgerond en is in juni 2018 met een kabinetsreactie aan de Tweede Kamer gestuurd.</p> <p>Het onderzoek is gestart na opleveren van het rapport 'Zwerfjongeren en schulden' in Q2 2018. Het onderzoek is uitgevoerd door Regioplan en is inmiddels afgerond.</p>	<p>SZW, VWS en OCW</p> <p>SZW</p>	<p>Afgerond Q2 2018</p> <p>Afgerond Q2 2019</p>



Actieprogramma Dak- en Thuisloze jongeren 2019 - 2021	In dit programma wordt o.a. ingezet op preventie en financiële begeleiding op maat en gekeken naar succesvolle interventies die breder kunnen worden ingezet. Hieraan ondersteunend zijn op gemeentenniveau pilots opgestart, waarbij jongeren op alle levensgebieden zullen worden ondersteund om tot een duurzame oplossing te komen. Uiteraard zal hier ook de aanwezige schuldproblematiek worden meegenomen, als onderdeel van het streven naar financiële zelfredzaamheid. De kennis en ervaring die met de pilots wordt opgedaan zal worden gedeeld met andere gemeenten, die daar hun voordeel mee kunnen doen.	VWS	Q4 2021
Gemeenten krijgen adviesrecht in gerechtelijke procedure rond schulden	Het wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer. De Kamer heeft naar aanleiding hiervan een verslag uitgebracht. De nota naar aanleiding van het verslag wordt voor het zomerreces aan de Tweede Kamer verstuurd.	JenV en SZW	Verwachte inwerkingtreding 1-1-2021
Evaluatie Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap	De evaluatie van de wetwijziging is aan de Tweede Kamer verzonden bij brief van 30 augustus 2018. De appreciatie van de evaluatie is aan de Tweede Kamer gestuurd bij brief van 4 juli 2019.  De evaluatie is aanleiding geweest om een aantal verbeterpunten op te pakken. Hieronder valt de verbetering van de borging van de kwaliteit van bewindvoerders. Tijdens een bestuurlijk overleg van de minister voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van SZW op 4 maart jl. met de Raad voor de rechtspraak, verenigingen van bewindvoerders en de VNG hebben de stakeholders afgesproken gezamenlijk te verkennen of een specifieke opleiding verplicht kan worden gesteld.	JenV	Afgerond Q3 2019
Volgen lopende pilots beschermingsbewind en procesondersteuning zodat ook in andere belangstellende regio's samenwerkingsverbanden tussen rechtbanken, gemeenten en bewindvoerders gefaciliteerd kunnen worden	De eerste pilot die is geëvalueerd is de pilot in Tilburg (T-aanpak Schuldenbewind). Deze is gestart op 1 maart 2018 en wordt voortgezet tot eind 2020. In januari dit jaar is een evaluatie gepubliceerd van de bevindingen tot eind 2019.  Tijdens bestuurlijk overleg tussen de minister voor Rechtsbescherming, de staatssecretaris van SZW, de Raad voor de rechtspraak, VNG en brancheverenigingen van bewindvoerders is afgesproken dat er een landelijk platformoverleg schuldenbewind wordt ingesteld, gericht op de onderlinge samenwerking en kennisdeling over bijvoorbeeld pilots tussen de stakeholders. De staatssecretaris van SZW zal dit overleg tijdens de opstartperiode faciliteren.	SZW	Start landelijk overleg Q2/Q3 2020
Verbeteren van de (toegang tot en kwaliteit van) schuldhulpverlening, met kortere wachttijden (vervolg op onderzoeken van de Nationale ombudsman en Inspectie SZW)	Onderdeel van de afspraken die gemeenten/VNG en het Rijk binnen het Interbestuurlijk Programma hebben gemaakt. Ondersteuning met: <ul style="list-style-type: none"> <li>• het kennis- en ontwikkelprogramma "Schouder eronder"</li> <li>• het kwaliteitskader en keurmerk schuldhulpverlening</li> <li>• de €80 mln tijdelijke extra middelen voor schulden en armoede</li> </ul> Tevens wordt in de Wgs de beschikking over toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening verduidelijkt.	Gemeenten, SZW	Q4 2021

Uitvoering van het kennis -en ontwikkelprogramma "Schouder eronder"	<p>"Schouder eronder" is het programma voor vakmanschap en professionalisering van gemeentelijke schuldhulpverlening.</p> <p>Het programma loopt tot 1 juli 2021 met focus op:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het bevorderen van lerende praktijken,</li> <li>• Wetenschap verbinden met de praktijk,</li> <li>• Kennis opdoen en uitwisselen, Beroepsprofiel ontwikkelen en scholing realiseren.</li> </ul>	Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG	Q2 2021
Verkennen problematiek rond de doorstroming vanuit het minnelijke naar het wettelijk traject en verbetering daarvan	De verkenning is uitgevoerd door Berenschot en het eindrapport is opgeleverd.	SZW, JenV	Afgerond
Mogelijkheden bekijken om aansluiting tussen de minnelijke schuldhulpverlening en de wettelijke schuldsanering te optimaliseren	<p>Een interdepartementale werkgroep gaat samen met de betrokken stelselpartijen aan de slag om te kijken welke acties er op korte en op lange termijn ingezet kunnen worden om de aansluiting tussen de minnelijke schuldhulpverlening en de wettelijke schuldsanering te optimaliseren.</p> <p>Onderdeel van het vervolg op deze verkenning is het bevorderen van de medewerking van schuldeisers aan een minnelijke schuldregeling (incl. reactietermijn).</p> <p>De Tweede Kamer is in 2019 geïnformeerd over de stappen die worden genomen naar aanleiding van de verkenning van de aansluiting tussen de minnelijke schuldhulpverlening en de wettelijke schuldsanering.<sup>3</sup> In de zomer van 2020 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken.</p>	SZW, JenV	Afgerond
Verstrekking subsidie aan landelijke projecten armoede en schulden	<p>In het kader van de regeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek konden tot en met 28 februari 2019 voor het zesde en laatste tijdvak subsidieaanvragen worden ingediend. Voor projecten van maatschappelijke organisaties was in totaal €4 mln. beschikbaar. De maximale subsidieperiode is 2 jaar.</p> <p>In 2020 wordt de regeling geëvalueerd.</p>	SZW	Afgerond
Aflospauze	De motie van de leden Van Weyenberg (D66) en Nijboer (PvdA) vraagt mensen die schulden aan het afbetalen zijn af en toe een pauze te geven om een extra uitgave te kunnen doen. <sup>4</sup> De mogelijkheid van een aflospauze bestaat en zal meer onder de aandacht worden gebracht. De NVVK zal de komende tijd de aflospauze in publicaties en bijeenkomsten aan de orde stellen.	SZW, NVVK	Q4 2020
Initiatieven landelijk saneringsfonds	Zowel de NVVK als vereniging SchuldHulpMaatje Nederland verkennen de mogelijkheden om een landelijk saneringsfonds in te richten.	NVVK, vereniging SchuldHulpMaatje Nederland	Q4 2020

<sup>3</sup> Kamerstukken II, 2018-2019 24515 nr. 492

<sup>4</sup> Kamerstukken II 2019-2020, 24 515 nr. 507

## 2c Werken aan verdere professionalisering

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Werken aan een landelijk dekkend netwerk van vrijwilligersprojecten gericht op schuldhulp en financiële begeleiding	Ter uitvoering van de maatregel uit het Regeerakkoord is de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp gestart met de uitvoering van het masterplan landelijk netwerk van vrijwilligersprojecten. Het project loopt in principe tot eind 2020, maar zal wellicht als gevolg van de coronacrisis enige tijd langer doorlopen.	Alliantie van vrijwilligersorganisaties, en SZW	Q4 2020
Uitvoering van het kennisprogramma Vakkundig aan het werk	Drie consortia van onderzoeksinstituten, gemeenten en maatschappelijke organisaties doen onderzoek naar: 1. Leven in armoede en sociale uitsluiting 2. Verborgen armoede bij diverse groepen 3. Evaluatie- en effectiviteitsonderzoek integrale en samenlopende interventies	SZW (uitvoering door ZonMw)	Q4 2022
Verbeterde samenwerking schuldhulpverlening en reclassering	Het project verbeterde samenwerking schuldhulpverlening en reclassering in de gemeente Amsterdam is afgerond en het onderzoek is inmiddels opgeleverd.  Het onderzoeksrapport heeft het belang van maatwerk onderstreept. In dat kader is uitwisseling tussen de – verschillende – expertise van beide beroepsgroepen nodig. Een belangrijk resultaat is de afspraak de uitwisseling te versterken met een spreekuur van de schuldhulpverlening op twee locaties van de reclassering. Daarnaast is een (landelijke) training over de basisbeginselen van de schuldhulpverlening ontwikkeld, welke wordt aangeboden binnen de reclassering.  Uit het rapport is ook naar voren gekomen dat het opleggen van bijzondere voorwaarden m.b.t. schuldhulpverlening kan worden ingezet om overeenstemming over doel en richting van de begeleiding te ondersteunen. N.a.v. het project zal onder meer worden bezien met welke <i>best practices</i> verder landelijk aan de slag kan worden gegaan en op welke wijze.	3RO, de gemeente Amsterdam, schuldhulpverleningsorganisaties Amsterdam en JenV	Afgerond
Onderzoek naar landelijke schuldenproblematiek in vervolg op Huishoudens in de rode cijfers 2015	CBS heeft vooronderzoek afgerond waarin is onderzocht hoe problematische schulden in kaart gebracht kunnen worden op basis van gegevens uit bestaande registers in plaats van op basis van enquêtes, zoals tot nu toe is gebeurd. Zie ook <a href="https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/12/verkenning-geregistreerde-problematische-schulden">https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/12/verkenning-geregistreerde-problematische-schulden</a> . Het CBS voert momenteel het eerste onderzoek uit naar schuldenproblematiek in Nederland op basis van deze methodiek. Publicatie is verwacht in de zomer van 2020.	SZW	Q2-3 2020
Campagne 'Kom uit je schuld'	Het tweede doel van de Campagne 'Kom uit je schuld' (zie ook onder 1a) is kennis over de aanpak van de schuldenproblematiek voor professionals te ontsluiten. Gemeenten en andere partijen van het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak kunnen de campagne overnemen.	SZW in samenwerking met leden Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak	Q4 2020
SchuldenlabNL	Het afgelopen jaar hebben meer gemeenten zich verbonden aan één of meer van de vier aanpakken die door SchuldenlabNL landelijk worden opgeschaald: • Nederlandse schuldhulproute • collectief schuldregelen • doorbraakmethode (Sociaal Hospitaal) • jongerenperspectieffonds	SchuldenlabNL	Q2 2021

## 2d Rekening houden met de complexiteit van inkomensvoorzieningen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Omleiden zorgtoeslag naar zorgverzekeraars voor verzekerden met een betalingsachterstand van 3 maanden zorgpremie	<p>De technische verkenning van de omleiding zorgtoeslag is afgerond. De minister voor Medische Zorg en Sport heeft de Tweede Kamer bij brief van 10 april 2019<sup>5</sup> over de uitkomsten hiervan geïnformeerd.</p> <p>Zorgverzekeraars en de andere betrokken partijen zijn tot het gezamenlijke standpunt gekomen dat de maatschappelijke baten van een verplichte omleiding van zorgtoeslag bij drie maanden betalingsachterstand niet opwegen tegen de kosten. De minister heeft in zijn brief aangegeven meer winst te zien in persoonlijk contact en betalingsregelingen op maat. De verkenning naar het vrijwillig laten overmaken van zorgtoeslag naar de zorgverzekeraar, loopt nog.</p>	VWS	Q2 2020
Onderzoek direct overmaken huurtoeslag (motie Voortman/Van Brenk)	Het onderzoek is in 2019 afgerond. De huurtoeslag maakt onderdeel uit van het interdepartementaal beleidsonderzoek (ibo) toeslagen en de vervolgstappen die het kabinet zet. De Tweede Kamer is daarover geïnformeerd bij brief van 30 april 2020. <sup>6</sup>	Belastingdienst	Afgerond
Interdepartementaal beleidsonderzoek toeslagen	<p>In het interdepartementaal beleidsonderzoek toeslagen worden mogelijke verbeteringen op het terrein van toeslagen onderzocht, zowel binnen het huidige stelsel als daarbuiten. Specifiek wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om het aantal en de hoogte van terugvorderingen te beperken en niet gebruik te verminderen.</p> <p>Deelrapport 1, met verbetervoorstellen binnen het bestaande stelsel, is in november 2019 aan de Tweede Kamer gezonden. Op 30 april jl. is ook deelrapport 2, met alternatieven voor het toeslagenstelsel en de kabinetsreactie op beide delen aan de Tweede Kamer aangeboden.</p>	Interdepartementale werkgroep onder leiding van een onafhankelijke voorzitter	Afgerond Q2 2020

<sup>5</sup> Kamerstukken II, 2018/19, 35 000 XVI, nr. 125

<sup>6</sup> Kamerstukken II 2019-2020, 31 066 nr. 624

## Actielijn 3: Zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso

### 3a Bestaansminimum beter beschermen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Implementatie Wet vereenvoudiging beslagvrije voet	Betrokken organisaties werken hard aan de implementatie van de wet. De tussenmaatregelen zijn gerealiseerd. Gestreefd wordt naar inwerkingtreding van de wet per 01 januari 2021. De ontwikkeling en bouw van de benodigde ICT-voorzieningen is afgerond en wordt de komende maanden getest. Het advies van het BIT wordt rond de zomer aan de Tweede Kamer gestuurd.	SZW, in samenwerking met betrokken organisaties	Q1 2021 (1-1-2021)
Herziening beslag- en executierecht (o.a. invoering beslagvrij bedrag bij bankbeslag)	Het wetsvoorstel is op 2 juni jl. aanvaard door de Eerste Kamer.	JenV	Q3/4 2020 – Q1 2021
Verbreding beslagregister  Doel: een betere afstemming tussen gerechtsdeurwaarders en overheidsorganisaties met betrekking tot dwangincasso-maatregelen en daarmee een betere bescherming van de beslagvrije voet en voorkoming van onnodige kosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties.	De benodigde wetgeving is op 13 februari 2020 gepubliceerd voor internetconsultatie. Reacties worden verwerkt.  Parallel wordt een landelijke ICT-voorziening voor gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen ontwikkeld.	SZW in samenwerking met JenV en andere departementen, uitvoeringsorganisaties van de overheid en de KBVG.	Q2 2021 (wetgeving)  Vanaf Q3 2021 (Aansluiting van overheidsorganisaties op landelijke voorziening)
Direct contact met schuldenaren	Verskillende overheidsorganisaties bezien hoe het contact met schuldenaren kan worden verbeterd.	Manifestpartijen, departementen	Doorlopend
Direct contact met schuldenaren	De Ombudsman Amsterdam en het CAK hebben met een subsidie van VWS en SZW 150 wanbetalers zorgpremie (vaak met bredere schulden en niet altijd in beeld van de gemeente) thuis bezocht en een deel daarvan met een vasthoudende aanpak kunnen helpen. De geleerde lessen zijn in beeld gebracht. Vervolgens hebben vijf gemeenten 'de challenge' aanvaard om op basis van de lijst wanbetalers van het CAK een vergelijkbare actie te doen. De volgende stap is om de kosten en baten hiervan in beeld te brengen en de geleerde lessen te vertalen naar praktische instrumenten voor andere gemeenten. Hiervoor wordt onder andere samengewerkt met de Zorgverzekeringslijn.	VWS, SZW	Q4 2020
Maximeren van de stapeling van boetes bij te laat betalen en bestuursrechtelijke premies	In de motie Ellemeet en Dik-Faber <sup>7</sup> is de regering verzocht de wanbetalersregeling te onderzoeken op ongewenste effecten en mogelijke verbeteringen en daarbij de optie van uitstroom uit de regeling voor mensen onder bewind als (deel)oplossing mee te nemen. Bij brief van 6 juli 2018 is de Tweede Kamer geïnformeerd. De uitstroomregeling voor wanbetalers onder bewind is 1 juli 2019 van kracht gegaan. De Tweede Kamer heeft op 13 december 2019 de evaluatie <sup>8</sup> van de wanbetalersregeling ontvangen. Het aantal wanbetalers is gedaald van circa 325.000 eind 2014 naar circa 195.000 op 1 april 2020, doordat zorgverzekeraars op grote schaal betalingsregelingen hebben afgesproken.	VWS	Afgerond

<sup>7</sup> Vergaderjaar 2017-2018, Kamerstuk 34775-XVI nr. 73

<sup>8</sup> Verwijzing naar brief opnemen

Maximeren van de stapeling van boetes	<p>Betalingsregelingen: Om te voorkomen dat mensen verhogingen opgelegd krijgen vanwege het niet tijdig kunnen betalen van het volledige bedrag van een verkeersboete zal de mogelijkheid worden geïntroduceerd om ook voor boetes met een lager bedrag dan 225 euro in termijnen te kunnen betalen voor bedragen vanaf 75 euro.</p> <p>Noodstopprocedure: Procedure en afspraken om ervoor zorgen dat de verhogingen van boetes tijdelijk worden stopgezet in geval van mensen met problematische schulden. Meer toepassen van maatwerk wanneer betrokkene meewerkt aan schuldhulp. De procedure is met ingang van 1 april ingevoerd.</p>	JenV	<p>Afgerond per 1-1-2019</p> <p>Afgerond per 1 april 2020</p>
Uitbreiding mogelijkheden voor betalingsregelingen	<p>Zie bij 'Maximeren van de stapeling van boetes'.</p> <p>Uitbreiding betalingsregelingen om ook bij strafrechtelijke boetes met een lager bedrag dan 225 euro in termijnen te kunnen betalen voor bedragen vanaf 75 euro.</p> <p>Betalingsregeling bij Wahv boetes en strafrechtelijke boetes ook naar draagkracht mogelijk</p> <p>Strafrechtelijke sanctie niet absoluut belemmerend voor toegang tot minnelijke schuldregelingen</p>	JenV	<p>Afgerond per 1 januari 2019</p> <p>Afgerond per 1 mei 2019</p> <p>Afgerond per 1 juni 2020</p> <p>Afgerond per 1 juni 2020</p>
Betalingsregelingen onderzoeken voor een zaak voor de rechter wordt gebracht	<p>In het Regeerakkoord is opgenomen dat schuldeisers eerst de mogelijkheden van een betalingsregeling dienen te onderzoeken voordat ze een zaak voor de rechter brengen. Om deze maatregel nader uit te werken is meer inzicht nodig in de uitvoeringspraktijk. Momenteel wordt er onderzoek gedaan naar de uitvoeringspraktijk bij betalingsregelingen. De uitkomsten van dit onderzoek worden na het zomerreces met de Tweede Kamer gedeeld.</p>	JenV, SZW	Q3 2020
Experiment Schuldenrechter	<p>De Raad voor de Rechtspraak heeft in februari 2019 het visiedocument 'Schuldenproblematiek en rechtspraak'<sup>9</sup> uitgebracht. Daarin staan maatregelen die de rechtspraak – deels in samenwerking met andere partijen - zal ontwikkelen om de problematiek rond schulden te verlichten. Eén daarvan betreft de schuldenrechter. Bij verschillende rechtbanken lopen inmiddels experimenten met een schuldenrechter. De Rechtbank Rotterdam is in december 2019 onder de noemer 'schuldenrechter' met een experiment gestart waarbij alle rechtsgebieden betrokken zijn. Ook bij de Rechtbank Limburg is eind 2019 een proef gestart. Rode draad bij de experimenten is de vroegsignalering en actieve doorgeleiding naar schuldhulpverlening. Diverse rechtbanken houden 'bulkzittingen' waarbij veel zaken van één grote eisende partij (zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningcorporaties) op één zitting worden gepland. Bij die zittingen kunnen afspraken worden gemaakt over betalingsregelingen en kan doorverwijzing naar de aanwezige schuldhulpverlening plaatsvinden.</p>	JenV	Q1 2021 (evaluatie)

<sup>9</sup> <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/visiedocument-schulden.pdf>

Wetsvoorstel evaluatiewet bestuursrechtelijke geldschulden Awb	Naar aanleiding van de evaluatie van de geldschuldentitel van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), wordt deze titel aangepast. Met het oog op een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso is de (facultatieve) mogelijkheid tot kwijtschelding van een bestuursrechtelijke geldschuld opgenomen in de Awb. Het wetsvoorstel is in het tweede kwartaal 2020 aan de Tweede Kamer aangeboden.	JenV en BZK	Afgerond Q2 2020
--	--	-------------	------------------

### 3b Verbeteren van de samenwerking tussen schuldeisers

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Clustering Rijksincasso	RVO, DUO, CAK zijn aangesloten. UWV is onlangs aangesloten en de eerste zaken zullen in het begin van het derde kwartaal 2020 instromen. Op dit moment zetten de partijen zich in om te komen tot een doorontwikkeling naar een verregaande persoonsgerichte aanpak.	JenV	Doorlopend
Verkennd onderzoek Europese incassomodellen	Het onderzoek is afgerond en in januari 2019 aan de Tweede Kamer gestuurd. De resultaten worden betrokken bij de concretisering van de Rijksincassovisie (zie ook 3c).	SZW	Afgerond Q4 2018

### 3c Aandacht voor functioneren incassobranche (komen tot een meer zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso)

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Onderzoek naar 1) wet- en regelgeving en uitvoeringsbeleid op het gebied van het invorderen van schulden door rijksoverheids-organisaties en 2) de effecten van bijzondere incassobevoegdheden en overheidspreferenties	De uitkomsten zijn benut om met een groot aantal partners binnen en buiten de overheid voorstellen te ontwikkelen om de burger meer centraal te stellen bij de invordering van schulden door overheidsorganisaties. De ideeën worden verder uitgewerkt tot uitvoerbare voorstellen, die zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande initiatieven en maatregelen.	SZW, in samenwerking met het leden van het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak	Q4 2020
Uitzonderingsjaar	Naar aanleiding van de motie leden Peters (CDA) en Jasper van Dijk (SP) <sup>10</sup> , waarin de regering wordt gevraagd te onderzoeken hoe de invoering van een 'uitzonderingsjaar' mogelijk zou zijn, is een verkenning hiernaar gestart, die naar verwachting na de zomer gereed zal zijn.	SZW	Q3/Q4 2020
Vergroten kwaliteit incassodienstverlening	Werken aan verbeteringen in de private buitengerechtelijke incassodienstverlening: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Registratie incassodienstverleners in een incassoregister (wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening)</li> <li>• Aanpak ongewenste cumulatie van termijnbedragen (wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening)</li> <li>• Verkoop van vorderingen (verdiepend onderzoek afgerond, nu mee in traject wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening)</li> <li>• Afspraken schuldeisers over inzet bonafide incassobureaus (campagne eind 2019)</li> <li>• Onderzoek met het oog op verbeteringen van meldingen bij toezichthouders (overleg toezichthouders, dat nu meegaat in traject wetsvoorstel incassodienstverlening).</li> </ul>	JenV, EZK, Fin, SZW	Q1 2022 (beoogde inwerking-treding)
Registratie incassobureaus in een op te zetten incassoregister	Wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening, waar het register een belangrijk onderdeel van vormt, is in consultatie gegaan en nu worden de reacties verwerkt.	JenV, Fin, EZK, SZW	Q1 2022
Aanpak ongewenste cumulatie van termijnbetalingen	Wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening, waar de aanpak van deze ongewenste cumulatie een onderdeel van vormt, is in consultatie gegaan en nu worden de reacties verwerkt.	JenV, Fin, SZW	Q1 2022
Verkoop van vorderingen	Verdiepend onderzoek naar dit fenomeen is uitgevoerd. De Tweede Kamer is daar in het najaar van 2019 over geïnformeerd. Overigens wordt dit meegenomen in het kader van het wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening.	JenV, Fin, EZK, SZW	Q4 2019 Q1 2022
Onderzoek met het oog op verbeteringen van meldingen bij toezichthouders	De toezichthouders hebben aandacht voor het delen van meldingen tussen de toezichthouders, zodat de consument geen stappen hoeft te zetten wanneer hij bij een toezichthouder een melding indient over een overtreding waar het geen handhavingsbevoegdheid voor heeft. De samenwerking tussen de verschillende toezichthouders, waaronder ook de beoogde toezichthouder op de Wki, heeft nadrukkelijk de aandacht bij de voorbereiding van het wetsvoorstel.	JenV, Fin, EZK	Q1 2022

<sup>10</sup> Kamerstukken II 2019-2020, 35 300 XV nr. 52



Afspraken schuldeisers over inzet bonafide incassobureaus	In samenwerking met VNO-NCW is in het najaar van 2019 een campagne gelanceerd die ondernemers in het MKB bewust moet maken van de keuzes die zij hebben bij het inschakelen van een incassobureau.	JenV, Fin, EZK, SZW	Q1 2022
Onderzoek naar een eenvoudige incassoprocedure bij de rechter	De Tweede Kamer is op 4 december 2019 geïnfomeerd. <sup>11</sup>	JenV	Afgerond Q4 2019

<sup>11</sup> Kamerstukken II 2019-2020, 29279 nr. 554

## Overkoepelend / algemeen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Reactie op het rapport 'Knellende schuldenwetgeving'	<p>Bij brief van 21 december 2018<sup>12</sup> heeft de Tweede Kamer de reactie op het rapport ontvangen.</p> <p>Veel van de in het rapport genoemde knelpunten worden aangepakt met de uitvoering van maatregelen uit de Brede Schuldenaanpak.</p>	SZW in samenwerking met betrokken departementen, VNG, overheidsinstanties	<p>Afgerond Q4 2018</p> <p>Q4 2021, loopt mee in de verschillende trajecten</p>

<sup>12</sup> Kamerstukken II 2018/19, 24 515 nr. 456



